I sag 10/69

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er indgivet til Domstolen af Tribunal de Commerce, Bruxelles, for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

SA PORTELANGE med sæde i Koekelberg — Bruxelles

og

SA SMITH CORONA MARCHANT INTERNATIONAL, med sæde i Lausanne,

SCM INTERNATIONAL GMBH, subsidiary of SCM CORPORATION, Zürich, med sæde i Frankfurt am Main,

SCM CORPORATION, selskab i henhold til amerikansk ret, med sæde i New York,

SA SCM BELGIUM, med sæde i Bruxelles,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 85 og dennes gennemførelsesforordninger,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene A. Trabucchi og J. Mertens de Wilmars, dommerne A. M. Donner, W. Strauß, R. Monaco (refererende) og P. Pescatore,

generaladvokat: K. Roemer
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

1. Ved kendelse af 18. februar 1969, indgået til Domstolen den 25. februar 1969, har Tribunal de Commerce i Bruxelles i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet et spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 85 og dennes gennemførelsesforordninger;

2. den ønskede fortolkning vedrører »virkningerne af den foreløbige gyldighed, der tillægges aftaler, som er anmeldt inden for de frister, der er fastsat af Kommissionen for Det europæiske økonomiske Fællesskab, men før denne har indledt den i artikel 9 i forordning nr. 17 omhandlede procedure«.

Domstolens kompetence

3. Kommissionen gør gældende, at der i det foreliggende tilfælde i overensstemmelse med artikel 5 i forordning nr. 17 er anmeldt en første aftale om levering og salg af skrive- og regnemaskiner til kontorer, som blev indgået den 1. juli 1961 mellem selskaberne Portelange og S.C.M. International, Lausanne;

4. videre anføres det, at da den senere indgåede supplerende aftale om levering og salg af elektrokopiapparater, der udgør en selvstændig aftale, som er uafhængig af den forudgående, ikke er blevet anmeldt, opstår det af Tribunal de Commerce i Bruxelles indgivne spørgsmål til Domstolen ikke i det foreliggende tilfælde, hvorfor det ikke kan besvares.

5. Traktatens artikel 177, der er baseret på en klar funktionsdeling mellem de nationale retter og Domstolen, tillader hverken denne at træffe afgørelse vedrørende de faktiske omstændigheder i det foreliggende tilfælde eller at tage stilling til motiverne for anmodningerne om fortolkning;

6. spørgsmålet, om de fællesskabsretlige bestemmelser eller begreber, der ønskes fortolket, faktisk er anvendelige på det konkrete tilfælde, er unddraget Domstolen og henhører under den nationale rets kompetence;

7. når en ret anmoder om fortolkning af en fællesskabsretlig bestemmelse eller af et dermed forbundet retsbegreb, må det antages, at den anser denne fortolkning for nødvendig for afgørelsen af den tvist, som den behandler;

8. den af Kommissionen rejste indsigelse kan således ikke tages til følge;

Vedrørende realiteten

9. Udformingen af traktatens artikel 85 er karakteriseret ved, at den fastsætter en regel om forbud (stk. 1) og om virkningerne heraf (stk. 2), der modificeres ved en beføjelse til at meddele undtagelser fra denne regel (stk. 3);

10. en bestemt aftale eller visse af dens bestemmelser kan kun rammes af nullitet, hvis aftalen er omfattet af stk. 1 i ovennævnte artikel, uden at bestemmelserne i stk. 3 kan finde anvendelse på den;

11. for at de pågældende kan påberåbe sig bestemmelserne i artikel 85, stk. 3, foreskriver forordning nr. 17, at de i artikel 85, stk. 1 nævnte aftaler og vedtagelser skal anmeldes til Kommissionen;

12. i det tilfælde, hvor en aftale er anmeldt i overensstemmelse med forordning nr. 17, medfører anmeldelsen ikke i sig selv, at aftalen falder ind under forbudet i artikel 85, stk. 1;

13. spørgsmålet, om en sådan aftale faktisk er forbudt, forudsætter en vurdering af økonomiske og retlige forhold, som ikke kan anses for foretaget, uden at det udtrykkeligt er fastslået, at det konkrete tilfælde betragtet for sig ikke blot opfylder de i ovennævnte artikel stk. 1 nævnte kriterier men desuden ikke berettiger, at den i stk. 3 hjemlede undtagelse bringes i anvendelse;

14. så længe dette ikke er fastslået, skal enhver behørigt anmeldt aftale anses for gyldig;

15. under hensyn til de pågældendes manglende retlige muligheder for virkningsfuldt at fremskynde en afgørelse i henhold til artikel 85, stk. 3, og idet følgerne heraf bliver alvorligere, jo længere tid det tager at træffe en sådan afgørelse, ville det stride mod det almindelige princip om retssikkerhed at udlede den konklusion af den foreløbige karakter af anmeldte aftalers gyldighed, at de ikke har fuld virkning, så længe Kommissionen ikke har truffet afgørelse i henhold til artikel 85, stk. 3;

16. selv om det forhold, at disse aftaler har fuld retsvirkning, kan medføre praktiske ulemper, ville de vanskeligheder, som kunne følge af usikkerheden i de retsforhold, der udspringer af de anmeldte aftaler, være langt mere skadelige;

17. hvis Kommissionen skønner, at opfyldelsen af en anmeldt aftale strider mod konkurrencereglerne, påhviler det den inden for en rimelig frist at træffe en afgørelse enten i henhold til traktatens artikel 85, stk. 3 eller i henhold til artikel 15, stk. 6 i forordning nr. 17;

18. når der imidlertid er gjort brug af ovennævnte artikel 15, stk. 6, er de pågældende underrettet om, at Kommissionen skønner, dels at betingelserne for anvendelse af stk. 1 er opfyldt, dels at en anvendelse af artikel 85, stk. 3 ikke er berettiget;

19. fra dette tidspunkt er det således på de pågældendes egen risiko, når de søger aftalen fuldbyrdet;

20. det må herefter fastslås, at de i traktatens artikel 85, stk. 1 omhandlede aftaler, såfremt de er behørigt anmeldt i henhold til forordning nr. 17, har fuld retsvirk-

ning, så længe Kommissionen ikke har truffet afgørelse i henhold til artikel 85, stk. 3 og bestemmelserne i nævnte forordning.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det præjudicielle spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal de Commerce, Bruxelles, ved kendelse af 18. februar 1969, for ret:

De i traktatens artikel 85, stk. 1 omhandlede aftaler har, såfremt de er behørigt anmeldt i henhold til forordning nr. 17/62, fuld retsvirkning, så længe Kommissionen ikke har truffet afgørelse i henhold til artikel 85, stk. 3 og bestemmelserne i nævnte forordning.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. juli 1969.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT KARL ROEMER FREMSAT DEN 24. JUNI 1969

Høje Ret.

Med hensyn til den forelæggelsesprocedure, som vi i dag beskæftiger os med, er kendskab til følgende sagsforhold af betydning.

Sagsøgeren i hovedsagen, et belgisk handelsselskab, sælger kontormaskiner og tilhørende materialer. — Efter mangeårige forretningsforbindelser, som den tidligere eneindehaver af det sagsøgende firma tilbage til 1973 havde haft til selskabet Marchant Calculating Machine Company, USA, og, efter sidstnævnte selskabs sammenslutning med firmaet Smith Corona, til firmaet Smith Corona Marchant Corporation, New York, blev der den 1. juli 1961 indgået en ny skriftlig aftale mellem sagsøgeren og et schweizisk datterselskab af førnævnte amerikanske selskab, nemlig SA Smith Corona Marchant International, Lausanne. Ifølge denne aftale opnår det sagsøgende firma eneforhandlingsretten i Belgien og Luxembourg for bestemte regne- og skrivemaskiner, der fremstilles eller forhandles af dets aftalepartner. Hvis disse produkter leveres af det sagsøgende firmas aftalepartner, af et af dennes filialer eller af andre eneforhandlingsberettigede på det område, der er tillagt det sagsøgende firma, har dette krav på provision fra leverandøren. Det sagsøgende firma er forpligtet over for sin aftalepartner til at opbygge et forhandlernet, til at yde service til kunderne, til at give garanti og til at opretholde et lager. — Begge parter anmeldte aftalen til Kommissionen den 31. januar 1963, dvs. inden for den i artikel 5, stk. 1 i forordning nr. 17 fastsatte frist.

Da firmaet Smith Corona Marchant International, Lausanne, også begyndte at fremstille, henholdsvis forhandle elektrokopimaskiner, overlod det ligeledes eneforhandlingen af disse for Belgien og Luxembourg til